

UITSPRAAK KLACHTENCOMMISSIE WVGZ
29 februari 2024 (mondelinge uitspraak d.d. 19 februari 2024)

Klager: De heer XXXXXX, geboren op XXXXXX, verblijvend bij Vincent van Gogh te Venray XXXXXX, XXXXXX, in aanwezigheid van pvp dhr. XXXXXX

Aangeklaagden: De heer XXXXXX, psychiater/zorgverantwoordelijke en mevrouw XXXXXX, verpleegkundig specialist/plv zorgverantwoordelijke

Zitting: 19 februari 2024

Klachtennummer: 24.017

1. De klacht

De klachtmelding betreft de aanzegging voor:

- Verplichte zorg ter uitvoering van de zorgmachtiging, in het bijzonder gedwongen toediening van medicatie

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 13 februari 2024 heeft de heer XXXXXX met pvp (dhr. XXXXXX) een klacht ingediend bij de Klachtencommissie Wvggz. Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 14 februari 2024 heeft klager een schorsingsverzoek ingediend. De medicatie is gestaakt tot aan de behandeling van de klacht door de klachtencommissie.
- Op 15 februari 2024 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement van de klachten van klager in kennis gesteld.
- De schriftelijke uitnodigingen zijn verzonden voor de hoorzitting op 19 februari 2024. De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klachten in te dienen. De commissie heeft op 16 februari 2024 een schriftelijke reactie ontvangen, welke is verzonden aan klager en de pvp..
- De hoorzitting heeft op 19 februari 2024 plaatsgevonden. Diezelfde dag is de beslissing aan klager, aangeklaagde en de pvp telefonisch en voor zover mogelijk per e-mail meegedeeld.

3. De feiten – voor zover van belang

XXXXXX heeft een zorgmachtiging, uitgesproken door de Rechtbank Limburg op 7 augustus 2023 en geldend tot en met uiterlijk 7 februari 2024. In de zorgmachtiging is het toedienen van medicatie ter behandeling van een psychische stoornis opgenomen. Er is tijdig, op 17 januari 2024, verlenging van de zorgmachtiging aangevraagd. De zitting is gepland op 23 februari 2024. In het zorgplan is toediening van medicatie opgenomen als vorm van verplichte zorg.

Klager is bekend met een chronisch psychotisch toestandsbeeld met daarbij gebruik van middelen (alcohol en cannabis). De DSM afgeleide classificatie luidt: schizofreniespectrum en andere psychotische stoornissen; middel gerelateerde verslavingsstoornissen en

persoonlijkheidsstoornissen. Er is eerder sprake geweest van gedwongen opname in verband met suïcidale uitingen en agressie/geprikkelde richting derden. Er zijn aanwijzingen dat klager zijn financiën niet op orde heeft, hij dreigt uit zijn woning gezet te worden per 31 maart 2024, zou te hard op het terrein rijden en meerdere brandmeldingen hebben veroorzaakt..

Klager is het niet eens met de diagnose en is van mening dat hij geen of minder medicatie nodig heeft. Klager heeft eerder, na bemiddeling, overeenstemming bereikt met de toenmalige zorgverantwoordelijke over inname van haloperidol. Hij vindt dat het middel te veel bijwerkingen heeft en meent de medicatie niet nodig te hebben. De dosering is verlaagd, maar na korte tijd heeft klager het middel niet meer genomen.

De plaatsvervangend zorgverantwoordelijke heeft zich op 9 februari 2024 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Vastgesteld is dat klager wilsonbekwaam is tot het maken van een weloverwogen keuze betreffende deze situatie.

Op 9 februari 2024 heeft de plv zorgverantwoordelijke overleg gehad met klager over de voorgenomen beslissing. De plv. zorgverantwoordelijke heeft overeenstemming bereikt met de geneesheer directeur. De verplichte zorg is 9 februari 2024 ingegaan. De beslissing is op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. Klager is 12 februari 2024, na het weekend, schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiënten vertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

4. Standpunt klager

Klager stelt dat hij ernstige lichamelijke bijwerkingen heeft van haloperidol en dat er geen sprake is van een psychische stoornis.

Klager zegt dat er geen sprake is van stoornis gerelateerd nadeel. Hij heeft geen suïcidale uitlatingen gedaan en heeft die in ieder geval niet zo bedoeld.

Toedienen van medicatie is niet proportioneel omdat hij zich slechter voelt met medicatie en zijn lijdenslast juist toeneemt.

Geen middelen die hij eerder geprobeerd heeft hadden effect. Niet valt in te zien dat dit middel wel effect zal hebben

5. Standpunt aangeklaagde

Klager is bekend met schizofreniespectrum en andere psychotische stoornissen, waarbij er geen ziektebesef en -inzicht bestaat. Hij heeft forse belevingen rondom een bovenbuurvrouw die hem zou achtervolgen. Hij is daarvoor al vele malen verhuisd. Op 17 januari 2024 is klager opgenomen op de CIBU in verband met suïcidale uitspraken. Het risico voor veiligheid/suïcide was niet duidelijk. Er is al langere tijd sprake van maatschappelijke teloorgang en een slechte financiële situatie. De gemeente heeft getracht om middels een beschermd wonen constructie klager een veilige woonomgeving te bieden. De indicatie vervalt 31 maart a.s. tenzij klager tekent voor een nieuwe (WLZ) aanvraag, maar dat weigert hij. Hij zal dakloos worden. Hij heeft geen inzicht in zijn situatie.

Uit de relevante decursus vanaf 10 januari 2024 blijkt dat de belevingen, betrekking hebbend op de buurvrouw, aanwezig blijven. Klager ziet dat niet als een waan maar als realiteit.

Klager heeft (na bemiddeling) korte tijd 5 mg en daarna 4 mg haloperidol ingenomen, maar klaagt over bijwerkingen (die volgens aangeklaagden niet frequent voorkomen en niet zijn gesignaleerd). De inname heeft te korte tijd plaatsgevonden om de effectiviteit te kunnen meten.

Gekeken is naar alternatieven, maar de reeds uitgeteelde middelen hebben niet gewerkt met uitzondering van cisordinol. Dat middel vond klager onprettig en wordt niet voorgesteld i.v.m.

suikerziekte. De ernstige langdurige maatschappelijke teloorgang van betrokkene, die zonder ingrijpen met dakloosheid geconfronteerd zal worden, maakt dat de verplichte zorg proportioneel is en doelmatig. Haloperidol is over het algemeen een veilig middel en omdat potentiële bijwerkingen in de kliniek zijn geobserveerd en niet objectief zijn waargenomen is het gebruik van Haloperidol als veilig ingeschat.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klachten de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechter op 7 augustus 2023 toegewezen zorgmachtiging (met verlenging) en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 9 februari 2024 blijkt, dat klager bij aangeklaagde gediagnosticeerd is met een psychotische stoornis.

7. Oordeel commissie

De commissie stelt vast dat klager bij de zorgaanbieder bekend is vanwege eerdere vrijwillige en gedwongen zorgtrajecten. Hij is gediagnosticeerd met een psychische stoornis te weten schizofreniespectrum en andere psychotische stoornissen.

Klager klaagt over de voorgeschreven verplichte medicatie. Tot deze vorm van verplichte zorg is door de plaatsvervangend zorgverantwoordelijke, na overeenstemming te hebben bereikt met de geneesheer directeur, besloten op 9 februari 2024.

De commissie heeft vastgesteld dat het toedienen van medicatie als verplichte zorg onderdeel uitmaakt van de maatregelen die volgens de beschikking tot verlening van de zorgmachtiging van de rechtbank d.d. 7 augustus 2023, genomen kunnen worden door de zorgverantwoordelijke ter voorkoming of afwending van ernstig nadeel. De verplichte zorg in de vorm van toediening van medicatie kan ook na de expiratiedatum 7 februari 2024 worden toegediend nu verlenging van de zorgmachtiging tijdig, 17 januari 2024, is aangevraagd. De zitting voor de verlenging van de zorgmachtiging is gepland op 23 februari 2024.

De Wvggz stelt in artikel 8:9 aan een besluit tot uitvoering van de verplichte zorg een aantal zorgvuldigheidseisen. In onderhavige situatie is de commissie gebleken dat het besluit ex. artikel 8:9 Wvggz door de plv zorgverantwoordelijke is genomen na overeenstemming te hebben bereikt met de geneesheer directeur en dat zij zich daarbij op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidssituatie van klager. Het bestreden besluit is verder op schrift gesteld voorzien van de nodige argumentatie.

Klager is ook (namens de geneesheer-directeur) op de hoogte gesteld van zijn recht om te klagen en om zich te laten bijstaan door de patiëntenvertrouwenspersoon.

Tevens is zijn wilsbekwaamheid getoetst en dit is vastgelegd in het schriftelijk besluit en in het patiëntendossier. Geoordeeld is dat hij wilsonbekwaam is tot het maken van een weloverwogen keuze betreffende deze situatie.

De commissie overweegt dat aan alle eisen die artikel 8:9 Wvggz stelt aan een besluit tot uitvoering van is voldaan bij het bestreden besluit van 9 februari 2024.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

De commissie acht het verder van belang dat de verplichte zorg ten doel heeft het bevorderen van duurzame deelname van klager aan het maatschappelijke leven vanuit een positie van zo veel mogelijk zelfstandig functioneren, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt ten aanzien van de doelmatigheid dat van de voorgestelde verplichte zorg niet met zekerheid kan worden gezegd dat deze bij klager positief effect zal hebben. De inname was te kortstondig om de effectiviteit te kunnen meten. Andere medicatie komt echter niet in aanmerking, enerzijds omdat klager zulks niet wil/ in verband met zijn suikerziekte, anderzijds omdat deze onvoldoende effect bleken te hebben. Dit is het beste alternatief dat voorhanden is op dit moment.

Er is voldaan aan de eisen van proportionaliteit, nu bij het niet innemen van medicatie de psychotische ontregeling zal voortbestaan en er toe kan leiden dat de lijdensdruk toeneemt, dakloosheid zal optreden en de maatschappelijke en financiële teloorgang zal toenemen

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is en dat aan het subsidiariteitsbeginsel is voldaan.

De commissie is van oordeel dat behandelaren zich voldoende hebben ingespannen om de toepassing van verplichte zorg te voorkomen en meent dat aan de eisen van doelmatigheid, proportionaliteit en subsidiariteit is voldaan.

De commissie overweegt verder dat over bedoelde verplichte zorg in overeenstemming met artikel 8:9 Wvggz zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt.

De commissie overweegt dat uit de stukken en de verklaringen ter zitting blijkt dat er veel pogingen zijn ondernomen om tot samenwerking met klager te komen en de toepassing van verplichte zorg te voorkomen.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van zorgvuldigheid voldaan.

De verplichte zorg heeft ten doel het bevorderen van duurzame deelname van klager aan het maatschappelijke leven vanuit een positie van zo veel mogelijk zelfstandig functioneren, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken. De commissie meent dat de kansen op een duurzame deelname aan het maatschappelijk leven zullen toenemen indien de medicatie effect zal hebben.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot verplichte zorg over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 WvGGZ is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg middels toediening van medicatie op grond van artikel 8:9 WvGGZ **ongegrond**.

8. Beslissing

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot verplichte zorg over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in art. 8:9 van WvGGZ is voldaan. De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg toediening van medicatie, intramusculair op grond van art. 8: 9 WvGGZ ongegrond.

Deze beslissing is genomen door:

Mw. XXXXXX, vice-voorzitter,
Dhr. XXXXXX, psychiater en lid van de klachtencommissie,
Dhr. XXXXXX, lid van de klachtencommissie.

In aanwezigheid van mw. XXXXXX, ambtelijk secretaris Vincent van Gogh (maakt geen deel uit van de commissie).

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvzgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- *Dhr. XXXXXX, klager,*
- *Dhr. XXXXXX, patiëntvertrouwenspersoon,*
- *Dhr. XXXXXX, advocaat,*
- *Mw. XXXXXX, verpleegkundig specialist, aangeklaagde,*
- *Dhr. XXXXXX, psychiater, aangeklaagde,*
- *Raad van Bestuur Vincent van Gogh,*
- *Dhr. XXXXXX, Geneesheer-directeur,*
- *Directie Vincent van Gogh,*
- *Mw. XXXXXX, voorzitter Klachtencommissie,*
- *Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.*